

й невимушеною мовою. Аби кожен читач, з яким він проводить бесіду через свої художні тексти, мав змогу замислитись і зробити правильні висновки. Адже митець сповнений надії та віри в Людину, яка, передусім, здатна змінити себе, а отже – і світ навколо.

Література

1. Біографія Василя Слапчука. URL : <https://onlyart.org.ua/biographies-poets-and-writers/slapchuk-vasyl-biografiya/>
2. Василь Слапчук: «Я радий, що я це побачив!» [розмову вела Я. Дубинянська] // ZN,UA. 2004. 17 грудня. URL : https://dt.ua/SOCIETY/vasil_slapchuk_ya_radiy_scho_ya_tse_pobachiv.html
3. Гранич Н. Теургічне служіння поета, або У глиб істини: [інтерв'ю з письменником Василем Слапчуком] // Літературна Україна. 2003. 4 верес. С. 5.
4. Слапчук В. Між шляхом воїна і Дао: Есеї, інтерв'ю. Луцьк : Терен, 2011. С. 80.
5. Слапчук В. Чистий четвер. Брустури: Дискурс, 2016. 96 с.
6. Слапчук В. Чистий четвер, або Як очистити Україну // Волинські новини. 2014. 18 квітня. URL : <https://www.volynnews.com/blogs/title/chystyyu-chetver-abo-yak-ochystyty-ukrayinu/>

Чистикова М.І.

студентка магістратури

Мелітопольський державний педагогічний університет

імені Богдана Хмельницького

ФОТОКВЕСТ ЯК ЗАСІБ ВІЗУАЛІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ НА УРОКАХ ЛІТЕРАТУРИ

***Анотація.** У статті йдеться про фотоквест як нову форму позакласної роботи з літератури. Акцентовано на його перевагах та можливостях у діагностиці знань учнів, розкритті їх творчого потенціалу, формування навичок колективної роботи.*

***Ключові слова:** фотоквест, візуалізація, «покоління Z», фотоколлаж, літературна мапа.*

Останнім часом в освітньому процесі акцент робиться не лише на розвитку інтелекту, а й креативних здібностей молоді, вмінь і навичок працювати в колективі. Крім того, на часі стало формування інформаційної

компетентності, що викликано активним використанням комп'ютерів у всіх сферах життя людини.

Саме ці вимоги до освіченої особистості, а також особливості сучасних дітей, «покоління Z» або Internet-покоління, зумовили потребу у візуалізації навчального матеріалу, насамперед за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій. Як зауважує А. Землянська, представники означеної генерації сприймають інформацію дозовано, уривками, звертаючи увагу на яскраві моменти чи цікаві приклади, що викликало появу інтерактивних додатків до підручників та поширення прийомів візуалізації тексту, адже такі діти звикли використовувати одночасно різні способи рецепції – акустичний та візуальний (через аудіо-, відеофайли, презентації тощо) [3, с. 34].

Відтак, уже досить міцно вкорінилися на уроках літератури у школі та в закладах вищої освіти такі форми роботи, як створення інфографік, ментальних карт, буктрейлерів, FB-сторінок, хмарок слів; скрайбінг, лепбукінг, скрапбукінг тощо. Вони активно використовуються і в роботі на уроці, і як творчі домашні завдання, які часто пов'язані з проектними методиками.

Щодо форм позакласної роботи, які б підвищували інтерес до літератури, сприяли поглибленню знань учнів, перевірці результатів навчання та розвитку навичок командної гри, то наразі однією з найпопулярніших є фотоквест.

Форма квесту (від англ. *quest* – пошук) передбачає послідовне виконання заздалегідь підготовлених завдань. Фотоквест так само спрямований на виконання певних завдань протягом обмеженого часу, пов'язаних із пошуком зашифрованих у підказках об'єктів, однак суть квесту полягає в тому, щоб сфотографувати певні об'єкти або емоції та зробити фотоколлаж. Причому фотоквест дозволяє виконавцям максимально проявити свої творчі здібності, оскільки треба не лише розв'язати ребуси, а й продумати, як візуалізувати відповідь: шукати навкруги чи інсценізувати власноруч. Саме це змушує педагогів усе частіше звертатись до такої форми колективної роботи учнів. Наприклад, у передмові до фотоквесту «Слово, що єднає Україну», присвяченому 205-річному ювілеєві Т.Г. Шевченка, його розробники зазначають, що за їхнім задумом захід подарує «позитивні емоції від колективної роботи, купу корисної інформації та використання творчого потенціалу кожного учасника» [2].

На уроках та в позакласній роботі з української та зарубіжної літератури форма фотоквесту стала застосовуватись порівняно недавно, але вже набула популярності через свою незвичність, рухливість та можливість проявити творчі здібності. При цьому ще немає чіткої методології її використання та адаптації у сфері філології. Серед студій, присвячених цій формі навчання і

контролю знань можна відзначити лише статтю М. Гордій, яка вийшла друком у 2016 р. у періодичному виданні «Зарубіжна література в школах України» [1].

Огляд розробок учителів-практиків продемонстрував, що підходи до формування завдань до фотоквесту з літератури та визначення кінцевого результату, який очікується від його учасників, дуже різняться. Так, учням одного віку в окремих школах пропонуються як завдання складного рівня, коли в підказці подано дуже віддалений натяк на певний твір, персонажа чи предмет (наприклад, у 10 класі: «Цей предмет став причиною смерті одного з двох друзів» або «Жанр журналістської публіцистики, що створив герой, розмірковуючи над сенсом життя тих чи інших людей» [4]), так і середнього, коли достатньо лише добре знати текст конкретних художніх текстів, аналіз яких уже пройшли на уроках («Річ, якою Гобсек захищав жовті, як у тхора, очі», «Віконтеса запропонувала Дервілеві випити цей напій» [5] й т.п.). До того ж, вчителі активно залучають у цьому процесі інформаційно-комунікаційні технології, зокрема учні можуть отримувати завдання через мобільний додаток Viber, через QR-коди тощо.

Під час навчального процесу фотоквест доречно проводити на етапі завершення вивчення теми, як локальної (творчість окремого митця чи вивчення конкретного твору), так і масштабної (літературний напрям або процес певного століття, його особливості та представники). У позакласній роботі фотоквести часто проводять під час тематичних тижнів, тижнів української мови і літератури, іноземної мови та зарубіжної літератури, ювілейних дат письменників, як один із елементів навчання в літературних школах, які зазвичай організовуються на канікулах, тощо.

Завдання до пошуку об'єктів фотографування мають бути пов'язані безпосередньо з навчальним матеріалом за темою, побудовані таким чином, щоб сприяти встановленню чітких алузійних зв'язків та відтворенню в пам'яті фрагментів тексту, його деталей, активізувати інтелект та уяву учнів. Об'єкти, які потрібно знайти і зафіксувати, повинні бути легкодоступними або такими, які стає можливим відтворити, замінити образами-символами, інсталяціями, надписами тощо. Важливо, щоб деталі, на яких акцентовано в завданні, раніше обговорювались з учнями на уроці при аналізі художнього тексту або вивченні біографії митців, входили до їх словникового запасу і, за потреби, уже були колись для них візуалізовані (якщо, наприклад, ідеться про архаїзми, що називають предмети, які вже вийшли з побуту, або атрибути конкретної національної культури, часто невідомі представникам іншої).

Важливим аспектом у влаштуванні фотоквесту є чітко визначена мета: не достатньо лише зібрати фотографії за певний час – з них потрібно утворювати кінцевий продукт (фотоколаж, літературну мапу, портрет митця / доби тощо),

який стане вершиною змагання, результатом уже не репродуктивної, а творчої діяльності учасників. Особливої популярності на сьогодні набувають квести, пов'язані зі створенням літературних мап, коли учням пропонуються описи конкретних локусів, розташованих у певному місті чи селищі, представлені в художніх текстах [6]. Знайшовши і зафіксувавши фотоапаратом ці пейзажі та індустріальні, архітектурні та інші мистецькі об'єкти, учасники створюють літературну мапу міста, презентацію-віртуальну екскурсію твором, фотоальбоми подорожей персонажа, карту розслідування детективної справи й т.п.

Фотоквест об'єднує своїх учасників, учить їх працювати в колективі, однак для досягнення найвищих результатів, і головне – діагностики результатів навчання, варто розподіляти учнів на міні-групи по 2-5 осіб, щоб кожен мав змогу себе проявити, а команди не заважали одна одній.

Візуалізуючи за допомогою фотографії словесний текст, учні розвивають свою уяву, перевіряють рівень свого сприйняття тексту з баченням його однолітками, а також учителем, розширюють власний кругозір тощо.

Отже, фотоквест є цікавою формою роботи над візуалізацією навчального матеріалу з літератури. Використання цифрових технологій, зокрема фото- і комп'ютерної техніки, робить її сучасною, легрозумілою молоді, а можливість відкриття нового, перевірки себе та реалізації творчих здібностей сприяють підвищенню інтересу до предмету і процесу навчання загалом.

Література

1. Гордій М.В. Літературний фотоквест // Зарубіжна література в школах України. 2016. №11. С. 64–65.

2. Додуляк С. Фотоквест «Слово, що єднає Україну». Вступ // Філологічний калейдоскоп. Блог Світлани Додуляк. 2019. 3 березня. URL: <http://adress0.blogspot.com/2019/03/blog-post.html>

3. Землянська А.В. Досвід використання засобів візуалізації навчальної інформації під час вивчення української і зарубіжної літератури у вищій школі // Тренди в освіті: матеріали міжнародного науково-методичного семінару / ред. кол.: Т.М. Шарова (гол. ред.) та ін. Мелітополь–Гомель, 2019. С. 34–39.

4. Літературний фотоквест «Гортаючи сторінки літератури...» // Сайт «Всеосвіта». URL : <https://vseosvita.ua/library/literaturnij-fotokvest-gortauci-storinki-tvoriv-26240.html>

5. У світі зарубіжної літератури: блог. URL : http://zarubiznaolena.blogspot.com/p/blog-page_25.html

6. Фотоквест // Сайт «Школа під Ратушею». URL : http://yavoriv-n2.blogspot.com/2019/03/blog-post_33.html.